

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 14.10.2024

Vår ref.: 202409358-2 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Godkjenning av metode om samordnet spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Norden etter CACM art. 35

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til metode om samordnet spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet fra Statnett SF (Statnett) den 16. april 2024. Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i forordning (EU) 2015/1222 av 24. juli 2015 om retningslinjer for kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering (CACM) artikkel 35.

RME godkjenner Statnetts forslag til metode om samordnet spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet.

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹ Forskriften regulerer de fysiske markedene for omsetning av elektrisk kraft dagen før fysisk levering (døgnmarkedet) og fram til driftstimen (intradag). Disse markedene sikrer i stor grad den momentane balansen mellom tilbud og etterspørsel som til enhver tid må finnes i kraftsystemet.

CACM inneholder krav om at Statnett som TSO² skal utarbeide flere metoder for å gjennomføre regelverket. Noen av disse metodene skal Statnett utarbeide sammen med

¹ Forskrift av 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft

² "TSO" er en forkortelse for "Transmission System Operator". Statnett er sertifisert av RME og utpekt av Olje- og energidepartementet (OED) (nå: Energidepartementet) som norsk TSO, jf. RMEs vedtak av den 1. juli 2022 hhv. OEDs godkjenning og utpeking av den 7. juli 2022

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

andre TSOer i kapasitetsberegningsregionene Norden og/eller Hansa, og noen skal Statnett utarbeide sammen med TSOer i hele EØS³.

RME skal vurdere slike metodeforslag for eventuell godkjenning etter energiloven,⁴ jf. CACM artikkel 9, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd.

Ett av forslagene som etter CACM skal oversendes til RME for godkjenning, er metode om samordnet spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet etter artikkel 35.

1.2. Oversendelse av metodeforslaget

Den 16. april 2024 mottok RME forslag til metode om samordnet spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet fra Statnett i henhold til CACM artikkel 35, jf. artikkel 9 nr. 1.

Metoden er utviklet av Statnett i samarbeid med alle TSOene i kapasitetsberegningsregionen Norden.

1.3. Metodeforslagets innhold

Forslaget inneholder en metode for den samordnede prosessen for bruk av spesialregulering og mothandel. Metoden gjelder for døgn- og intradagmarkedet for den nordiske kapasitetsberegningsregionen. Spesialregulering⁵ og mothandel⁶ er avbøtende tiltak som har til hensikt å avhjelpe belastningen på kritiske nettelementer. Disse tiltakene anvendes for å unngå unødvendig reduksjon i handelskapasiteten mellom budområder og for å opprettholde driftssikkerheten.

Forslaget beskriver at hver TSO skal lage en liste over avbøtende tiltak som er tilgjengelige i sitt kontrollområde for hver markedstidsramme. Spesialregulering og mothandel er to typer avbøtende tiltak som TSOene kan anvende. Tiltakene skal oppgis med tilhørende forventede kostnader. Listen over tiltak skal sendes til den ansvarlige enheten for den koordinerte kapasitetsberegningen, «coordinated capacity calculator», i Norden. Listen sendes over i forkant av hver kapasitetsberegning. Det er det nordiske regionale koordineringssenteret (nordisk RCC)⁷ som er enheten som utfører denne oppgaven for Norden.

³ Med unntak av Island og Liechtenstein

⁴ Lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

⁵ Med spesialregulering menes mer spesifikt anskaffelsen av opp- eller nedregulering innenfor et budområde for å avhjelpe belastningen på kritiske nettelementer. Spesialregulering kan ha grensekryssende relevans.

⁶ Med mothandel menes mer spesifikt anskaffelsen av opp- eller nedregulering mellom to budområder for å avhjelpe belastningen på kritiske nettelementer. Mothandel vil ut ifra sin definisjon alltid ha grensekryssende relevans.

⁷ Med «nordisk RCC» menes her det danske selskapet Nordic RCC A/S, som eies av Statnett og de øvrige TSOene i Norden, og som utøver oppgaver som beskrives i CACM og andre kommisjonsforordninger som er

TSOen(e) vil motta anbefalte handlinger fra RCCen fra listen over avbøtende tiltak som inkluderer spesialregulering og mothandel. Metodeforslaget avgrensar de årsakene som TSOene kan legge til grunn for å avslå forslaget til RCCen. Videre beskriver metodeforslaget at dersom en TSO avslår et forslag fra RCCen, kan TSOen komme med forslag om alternative tiltak. Det alternative tiltaket kan godkjennes av RCCen og inkluderes i kapasitetsberegningen dersom det øker den tilgjengelige marginen (RAM) for det relevante kritiske nettelementet.

Dokumentasjon på de foreslåtte tiltakene samt begrunnelser for avslåtte forslag skal lagres og oppbevares av RCCen i fem år. TSOene skal gi de nordiske reguleringsmyndighetene denne informasjonen ved forespørsel.

Metoden for samordnet spesialregulering og mothandel skal implementeres av Statnett uten ugrunnet opphold når metoden for kostnadsdeling ved spesialregulering og mothandel,⁸ metoden for den koordinerte sikkerhetsanalysen⁹ og metoden for regional sikkerhetskoordinering¹⁰ er godkjent av RME og implementert av Statnett.

1.4. Høring og konsultasjon

TSOene har etter CACM artikkel 12, jf. artikkel 35 nr. 1, en plikt til å høre forslaget til metode før det ferdigstilles. De synspunkter som kommer frem under høringen skal tas i betraktning når forslaget ferdigstilles.

Høringen ble gjennomført av alle de relevante europeiske TSOene fra 2. januar til 2. februar 2018 gjennom ENTSO-E¹¹. Statnett har sammen med metodeforslaget vedlagt et forklarende dokument som beskriver hvordan de, sammen med de andre TSOene i Europa, har tatt hensyn til synspunkter fra denne høringen.

1.5. Koordinering under behandling av saken

RME har deltatt i NordREG for å komme frem til en felles enighet med de øvrige nordiske reguleringsmyndighetene om innholdet i metoden.

2. Bestemmelser som ligger til grunn for vedtaket

2.1. CACM

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett. I de andre nordiske landene utøver Nordic RCC A/S også oppgaver som etter forordning (EU) 2019/943 (revidert elektrisitetsforordning) skal utøves av "Regional Coordination Centre" ("RCC"). Da revidert elektrisitetsforordning ikke er innlemmet i EØS-avtalen, deltar Statnett i disse aktivitetene i Nordic RCC A/S basert på avtaler

⁸ Ihht. CACM art. 74

⁹ Ihht. SO art. 75

¹⁰ Ihht. SO art. 76

¹¹ ENTSO-E står for European Network of Transmission System Operators for Electricity, og er TSOenes samarbeidsorganisasjon i Europa

Overordnede mål med forskriften

Formålet med CACM er ifølge artikkel 3 å:

- a) fremme effektiv konkurranse i produksjonen av, handelen med og forsyningen av elektrisk kraft,
- b) sikre optimal bruk av transmisjonsinfrastrukturen,
- c) sikre driftssikkerheten,
- d) optimalisere beregningen og tildelingen av utvekslingskapasitet mellom budområder,
- e) sikre rettferdig og ikke-diskriminerende behandling av TSOer, NEMOer¹², ACER¹³, reguleringsmyndigheter og markedsdeltakere,
- f) sikre og forbedre gjennomsiktighet og pålitelighet med hensyn til opplysninger,
- g) bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnett for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen,
- h) ta hensyn til behovet for et rettferdig og velordnet marked og en rettferdig og velordnet prisdannelse,
- i) sikre like vilkår for NEMOer, og
- j) sørge for tilgang til utvekslingskapasitet mellom budområder som ikke innebærer forskjellsbehandling.

Tidsfrister

Statnett skal utvikle de vilkår og metoder som kreves etter CACM og sende disse til RME for eventuell godkjenning i tråd med CACM artikkel 9 nr. 1, innen de tidsfrister som angis i forskriften.

RME skal etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 10, vurdere metodeforslaget innen seks måneder.

Høring

Før ferdigstillelse av metodeforslaget, skal Statnett sørge for at forslaget legges ut på høring for aktuelle interessenter, inklusive berørte myndigheter. Det følger av CACM artikkel 12 nr. 1 at høringen skal vare i minst én måned.

Etter CACM artikkel 12 nr. 2 skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med andre TSOer i den relevante kapasitetsberegningsregionen eller annen nærmere angitte krets, sendes på offentlig høring på relevant regionalt nivå. Til sammenligning skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med alle TSOene i EØS, offentliggjøres og sendes på offentlig høring på EØS-nivå.

¹² Utpekt operatør på markedet for elektrisk kraft

¹³ Byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter

Statnett skal etter CACM artikkel 12 nr. 3 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden før Statnett sender endelig forslag til RME for eventuell godkjenning.

Rammer for innholdet i metoden

Regelverket oppstiller klare rammer for innholdet i metoden som begrenser anledningen til å utøve skjønn ved utarbeidelse og godkjenning av metodeforslaget.

CACM artikkel 35 nr. 2 beskriver de overordnede rammene for metoden. Metoden skal omfatte tiltak som har grensekryssende relevans. Videre skal metoden gjøre det mulig for hver TSO i kapasitetsberegningsregionen å avhjelpe flaskehalser uavhengig av om flaskehalsen faller innenfor deres kontrollområde eller ikke. Metoden skal adressere det faktum at bruken av spesialregulering og mothandel kan ha en vesentlig innvirkning på flyten utenfor kontrollområdet til TSOen.

Forslaget til metoder skal etter CACM artikkel 9 nr. 9 inneholde et forslag til tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

Godkjenning

RME skal vurdere forslaget til metode etter CACM artikkel 35 om samordnet spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet, for eventuell godkjenning etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 7 bokstav c.

RME skal i den forbindelse koordinere med de øvrige reguleringsmyndighetene i kapasitetsberegningsregionen Norden for å komme frem til enighet om metodens innhold etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 1, jf. nr. 7 bokstav a, jf. nr. 10.

2.2. Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår eller metoder om den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehalser i overføringsnett.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor fristen og det er gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av CACM.

RME har koordinert sin beslutning om vedtak med de andre berørte reguleringsmyndighetene gjennom reguleringsmyndighetenes felles fora. Den 14. januar 2019 kom de berørte myndigheter til enighet om at metoden kan godkjennes. RME har truffet vedtak innen seks måneder etter at metodeforslaget ble mottatt fra Statnett den 16. april 2024.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2. Vurdering av metodeforslaget

RME vurderer at metodeforslaget oppfyller kravene i CACM artikkel 35. Metoden definerer prosedyrer for at TSOene skal koordinere og samordne avbøtende tiltak, i form av spesialregulering og mothandel, basert på en vurdering av det regionale koordineringssenteret i Norden. Gjennom koordinering påser RCCen at de avbøtende tiltakene er effektive og bidrar til bedre kapasitetsutnyttelse av kritiske nettelementer. Dette bidrar til en mer effektiv håndtering av flaskehalser i nettet, uavhengig av om flaskehalsen er forårsaket av forhold innenfor eller utenfor kontrollområdet til TSOen.

RME vurderer at dette bidrar til CACMs overordnede formål om effektiv konkurranse i produksjon av, handelen med og forsyningen av elektrisk kraft, samt en ikke-diskriminerende tilgang til kapasitet. Dette fordi RCCens koordinering av spesialregulering og mothandel bidrar til et helhetlig perspektiv, og at det ikke diskrimineres mellom intern og grensekryssende utvekslinger.

Metodeforslaget inneholder en rimelig tidsplan for gjennomføringen av metoden. RME vurderer at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i CACM. Kravene i CACM artikkel 9 er dermed oppfylt.

Samlet sett er det RMEs vurdering at de rettslige kravene til metodeforslaget er oppfylt, og at metodeforslaget kan godkjennes.

RME vurderer samtidig at metodeforslaget kan være ufullstendig eller uhensiktsmessig i noen henseender. På bakgrunn av dette vurderer RME at en anmodning om endring kan bli nødvendig. RME vil koordinere en eventuell anmodning om endring med de andre reguleringsmyndighetene i Norden. RME finner likevel at godkjenning av det foreliggende metodeforslaget vil bidra til å fremme CACMs overordnede formål i perioden frem til et eventuelt endringsforslag fremlegges av Statnett og godkjennes av RME.

3.3. Vedtak

RME godkjenner Statnetts metodeforslag om samordnet spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet i henhold til energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, jf. CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 7 bokstav a, jf. artikkel 35, jf. artikkel 9 nr. 10, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd, med det innhold som fremgår av vedtakets vedlegg I. Statnett er etter dette pliktig til å anvende metoden som systemansvarlig og operatør for transmisjonsnettet i Norge.

4. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Anette Solheim
Rådgiver

Godkjent av Tiril Henriksen Norvoll
Seksjonssjef

Godkjent av Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:
STATNETT SF

Kopimottakerliste:

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda, men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no . RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: - Skrive hvilket vedtak du klager på. - Skrive hvilket resultat du ønsker. - Opplyse om du klager innenfor fristen. - Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og

nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.